

	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни «ФІНАНСИ»</p> <p>Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність: <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1, 2-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>9 кредитів</u></p> <p>Назва кафедри: <u>Фінансів, банківської справи та страхування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
	<p>Лектор курсу д.е.н., проф. Вдовенко Лариса Олександрівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p>vdovenko_larisa@i.ua</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Фінанси» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 270 год.: лекції - 60 год.; практичні заняття - 56 год., самостійна робота - 154 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік у 1 семестрі, іспит у 2 семестрі.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з таких дисциплін: Загальні правові засади та академічна доброчесність.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Гроші та кредит», «Державні фінанси», «Страхування» та при підготовці до державної атестації.

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Фінанси» спрямована на отримання здобувачами теоретичних знань та практичних навичок функціонування фінансових відносин за всіма сферами та ланками фінансової системи.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення освітньої компоненти є формування системи теоретичних та практичних основ фінансових відносин у суспільстві. У результаті вивчення формується категоріальний та понятійний апарат основ фінансової науки, завдяки яким здобувач зможе оцінити в практичній діяльності вплив фінансів на соціально-економічний розвиток суспільства.

Завдання вивчення дисципліни

Закріплення і поглиблення знань здобувачів з питань виникнення фінансових відносин, функціонування сфер та ланок фінансової системи, формування основ фінансової, податкової, бюджетної, боргової політики держави, основ фінансового менеджменту та фінансової безпеки, особливостей функціонування фінансів домогосподарств, фінансового ринку, світового досвіду фінансових систем, отриманих при вивченні лекційного курсу, а також організація систематичної роботи здобувачів із додатковою літературою.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро-та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК12. Розуміти особливості функціонування фондового ринку.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини

і громадянина в Україні.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПР24. Застосовувати базові теоретичні знання та практичні навички в сфері фондового ринку .

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

План вивчення навчальної дисципліни

	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1 семестр				
1	Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів. Генезис і еволюція фінансів	4	2	10
2	Становлення та розвиток фінансової науки.	2	2	10
3	Фінансове право і фінансова політика	4	4	10
4	Податки та податкова система.	4	4	10
5	Бюджет та бюджетна система.	4	4	10
6	Державний кредит та державний борг.	4	4	10
7	Місцеві фінанси.	4	4	10
8	Соціальні позабюджетні фонди.	4	4	10
	Всього	30	28	80
2 семестр				
9	Фінанси підприємств	4	2	8
10	Фінанси домогосподарств	4	4	9
11	Страховання та страховий ринок	4	4	10
12	Фінансовий ринок	4	4	10
13	Фінансовий менеджмент	2	2	9
14	Міжнародні фінанси	4	4	9
15	Фінансова безпека держави.	4	4	9
16	Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою. Фінанси Європейського Союзу.	4	4	10
	Всього	30	28	74
Разом		60	56	154

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи. Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Види самостійної роботи здобувача

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	24	Щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	60	Щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання	50	1 рази на семестр	Дискусії, обговорення, виступ з презентацією, усна відповідь
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	1раз на семестр	Тестування
Разом		154		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2018. 292 с.
2. Боринець С.Я., Лютий І.О., Варналій З.С. Фінанси. Підручник. К Видавництво Ліра. 2021. 732 с.
3. Вдовенко Л.О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси .Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури 2010 .148 с.
4. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навчальний посібник. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
5. Гораль Л. Т., Спасів Н. Я., Мартинюк В. Ф., Маринчак Л. Р. Місцеві фінанси: навчальний посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 2015. 350 с.
6. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: Підручник. К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 660 с.
7. Журавльова І. В., Гаврильченко О. В., Полтініна О. П. Фінанси: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2017. 330 с.
8. Теорія публічних фінансів: навч. посіб. / А.С. Абрамова, М.Г. Марич, М.В. Дубина, Л.В. Попова, А.В. Жаворонок, Д.Г. Савчук, А.О. Вікнянська. Кам'янець-Подільський, Аксіома. 2018. 322 с.
9. Фінанси : підручник. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 687 с.
10. Ярошевич Н.Б., Ярошевич Н.Б, Кондрат І.Ю., Ливдар М.В.. Фінанси: навчальний посібник. Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. 298 с.

Додаткова література

1. Parvin M., Islam Md. M., Vdovenko L. Impact of Non-Performing Loans on the Growth of the Banking Sector in Bangladesh. *Accounting and Finance*. 2023. № 1 (99). P. 79-90. DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1\(99\)-79-90](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1(99)-79-90).
2. Vdovenko L., Ktitor K., Dronchak V. Monetary measures of the nbu in the state finance management system. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 5 (73). Т. 2. С. 112-117. DOI: 10.25313/2520-2294-2023-5-8888. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2023/5/>
3. Vdovenko L., Titov D. Formation of the revenue base of the budgets of the united territorial communitie. *The scientific heritage*. VOL 3, № 53 (53). 2020. С.27-35.
4. Вдовенко Л.О. Проблеми агрострахування в Україні та шляхи їх вирішення. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 4. С.20-34 DOI: 10.37128/2411-4413-2020-4-2
5. Вдовенко Л.О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Випуск 4 (37). С. 73-79. DOI:

<https://doi.org/10.32782/easterneurope.37-10>

6. Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Житомир: ЖНАЕУ. 2018. 320 с.

7. Ковальчук Н.О., Юрій Е.О. Корпоративні фінанси: навч. посіб. / Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 440 с.
URL: <https://drive.google.com/open?id=1vhFtP36ytt-H2ixaONe6ZNDifsc6vnra>

8. Вдовенко Л. О., Черненко О.С., Лісовська В.Ю. Фінансова спроможність страховиків в умовах реалій сьогодення *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. № 8 (88). С.163-170.

9. Вдовенко Л. О., Поліщук С.П. Виклики реформи децентралізації. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 6(6). С.762-775. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6\(6\)-762-774](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6(6)-762-774)

10. Вдовенко Л.О. Фінансова політика управління державним боргом України в умовах воєнного стану. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2024. № 4. DOI: 10.37128/2411-4413-2024-4-2
URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/March2025/Sv9k8vzDT6CgNkePgfc.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>

4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua>

5. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

8. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

**Розподіл балів за видами навчальної діяльності
1 семестр**

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях (виконання контрольних робіт, тестування, усне, письмове опитування)	10
3	Індивідуальне завдання	6
4	Проміжний контроль	10
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
7	Участь у роботі на практичних заняттях ((виконання контрольних робіт, тестування, усне, письмове опитування)	10
8	Індивідуальне завдання	6
9	Проміжний контроль	10
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування (залік)	30
Разом		100

2 семестр

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 3		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях (виконання контрольних робіт, тестування, усне, письмове опитування)	10
3	Індивідуальне завдання	6
4	Проміжний контроль	10
	Всього за атестацію 3	30
Атестація 4		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
7	Участь у роботі на практичних заняттях ((виконання контрольних робіт, тестування, усне, письмове опитування)	10
8	Індивідуальне завдання	6
9	Проміжний контроль	10
	Всього за атестацію 4	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування (іспит)	30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи іспиту. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 – 100	A	зараховано	відмінно
82-89	B		добре
75-81	C		задовільно
66-74	D		
60-65	E		
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни